

501

OPPDRAKSMELDING

Kommunedelplan E8 Sørbotn-
Laukslett, Tromsø kommune;
konsekvenser for dyre- og fuglelivet

Stein Ø. Nilsen
Karl-Birger Strann

NINA • NIKU

NINA Norsk institutt for naturforskning

Kommunedelplan E8 Sørbotn-
Laukslett, Tromsø kommune;
konsekvenser for dyre- og fuglelivet

Stein Ø. Nilsen
Karl-Birger Strann

NINA•NIKUs publikasjoner

NINA•NIKU utgir følgende faste publikasjoner:

NINA Fagrapport

NIKU Fagrapport

Her publiseres resultater av NINAs og NIKUs eget forskningsarbeid, problemoversikter, kartlegging av kunnskapsnivået innen et emne, og litteraturstudier. Rapporter utgis også som et alternativ eller et supplement til internasjonal publisering, der tidsaspekt, materialets art, målgruppe m.m. gjør dette nødvendig.

Opplag: Normalt 300-500

NINA Oppdragsmelding

NIKU Oppdragsmelding

Dette er det minimum av rapportering som NINA og NIKU gir til oppdragsgiver etter fullført forsknings- eller utredningsprosjekt. I tillegg til de emner som dekkes av fagrapportene, vil oppdragsmeldingene også omfatte befæringsrapporter, seminar- og konferanseforedrag, årsrapporter fra overvåkningsprogrammer, o.a.

Opplaget er begrenset. (Normalt 50-100)

Temahefter

Disse behandler spesielle tema og utarbeides etter behov bl.a. for å informere om viktige problemstillinger i samfunnet. Målgruppen er "almenheten" eller særskilte grupper, f.eks. landbruket, fylkesmennenes miljøvern-avdelinger, turist- og friluftlivskretser o.l. De gis derfor en mer populærfaglig form og med mer bruk av illustrasjoner enn ovennevnte publikasjoner.

Opplag: Varierer

Fakta-ark

Hensikten med disse er å gjøre de viktigste resultatene av NINA og NIKUs faglige virksomhet, og som er publisert andre steder, tilgjengelig for et større publikum (presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivåer, politikere og interesserte enkeltpersoner).

Opplag: 1200-1800

I tillegg publiserer NINA og NIKU-ansatte sine forskningsresultater i internasjonale vitenskapelige journaler, gjennom populærfaglige tidsskrifter og aviser.

Nilsen, S.Ø. & Strann, K-B. 1997 , Kommunedelplan E8 Sørbotn-Laukslett, Tromsø kommune; konsekvenser for dyre- og fuglelivet. NINA Oppdragsmelding 501:1-12.

Tromsø, oktober 1997

ISSN 0802-4103

ISBN 82-426-0862-8

Forvaltningsområde:

Naturinngrep

Management area:

Major land use change

Rettighetshaver ©:

Stiftelsen for naturforskning og kulturminneforskning

NINA•NIKU

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

Redaksjon:

Kjell Einar Erikstad

NINA•NIKU, Tromsø

Design og layout:

Elin Skoglund

Sats: NINA•NIKU

Kopiering: Norservice

Opplag: 75

Kontaktadresse:

NINA, avd. for arktisk økologi

Storgt. 25

9005 Tromsø

Tel: 77 60 68 80

Fax: 77 60 68 82

Tilgjengelighet: Åpen

Prosjekt nr.: 18232

Ansvarlig signatur:

Oppdragsgiver:

Statens vegvesen

Referat

Nilsen, S.Ø. & Strann, K-B. 1997 , Kommunedelplan E8 Sørbotn-Laukslett Tromsø kommune; konsekvenser for dyre- og fuglelivet. NINA Oppdragsmelding 501:1-12.

61 fuglearter er registrert i øvre trase fra Sørbotn - Laukslett, hvorav 56 er funnet hekkende. Øvre trase er dominert av spurvefugler som løvsanger, hagesanger, gråtrost, rødvingetrost og bjørkefink. Det hekker hønsefugl som lirype og orrfugl jevnt lang hele traseen og storfugl ble registrert her. Vadefuglene domineres av enkeltbekkasin og rugde. De rikeste områdene er fra Sørbotn - Fagernes, hvor varierende grad av beiting og områder med strutseving og høge stauder skaper en fin mosaikk. Dette fører til at en finner tildels høye tettheter av arter som jernspurv, gråfluesnapper, løvsanger, hagesanger og munk. Det er registrert elgku med kalv i området i 1997, og elgtrekk er registrert langs hele strekningen. Det ble funnet sportegn etter elg i nærmere halvparten av tellepunktene i øvre trasé.

I nedre trasé, som ligger langs fjæresonen fra Sørbotn - Laukslett, er 55 fuglearter registrert, og her er 35 arter funnet hekkende. Strekningen er dominert av spurve-fugl som gråtrost og bjørkefink. Trostene hekker på oversiden av eksisterende E8, men bruker brakkmarkene langs fjæra til beiteområder. Det ble ellers funnet lave tettheter av spurvefugl langs denne traseen. Fuglelivet er ellers dominert av ærfugl, tjeld, strandsnipe og fiskemåse.

Abstract

Nilsen, S.Ø. & Strann, K-B. 1997 , Kommunedelplan E8 Sørbotn-Laukslett, Tromsø kommune; konsekvenser for dyre- og fuglelivet. NINA Oppdragsmelding 501:1-12.

61 birdspecies were registered along the upper section from Sørbotn to Laukslett, 56 of these species were found breeding. This section is dominated by passerines like Willow warbler, Fieldfare, Redwing and Brambling. Gamefowl as Black Grouse and Willow Grouse are breeding along the section, and also the Capercaillie is registered here. The most lush areas are from Sørbotn to Fagernes, where the combination of different degrees of grazing and areas with ferns and tall perennial flowers creates a fine mosaic. This results in the relatively high density of species like Dunnock, Spotted Flycatcher, Willow warbler, Garden warbler and Blackcap.

A female Elk with a calf was registered in 1997 in the section, and migration of Elk along the stretch is registered. Tracks and signs of Elk were found in nearly half of the points counted.

In the lower section, following the shoreline from Sørbotn to Laukslett, 55 birdspecies are registered, of which 35 were found breeding. This section is dominated by passerines like Fieldfare and Brambling. The Thrushes are breeding in the area above existing E8, but the fallow land along the shore are used for foraging. The density of passerines were low along this section, and the birdlife is dominated by species like Common Eider, Oystercatcher, Common Sandpiper and Common Gull.

Forord

I henhold til Plan og Bygningsloven av 1. juli 1997 skal alle veianlegg som overskrider NKR 150 millioner i totalsum konsekvensutredes med hensyn til naturmiljø og landskapsmessige endringer. I forbindelse med kommunedelplan E8 Sørbotn- Laukslett er seks alternativer til veitrasé vurdert i henhold til faunaen i området. NINA, Avd. for arktisk økologi, fikk i henhold til kontrakt av 13.05.97 i oppdrag å utrede mulige konsekvenser for dyre- og fuglelivet. Rapporten belyser planområdets naturgitte forhold som geologi, vegetasjon, vann, vassdrag, områder med høyt biologisk mangfold eller viktige økologiske sammenhenger som for eksempel strandsoner, hekkehabitater, trekkveier for eig, evt. yngleområder og rødlistearter.

Petter Hildre har vært kontaktperson hos Statens Vegvesen, Troms. Vi takker for samarbeidet. Vi takker også Øystein Overrein ved Fylkesmannens Miljøvern-avdeling for opplysninger fra viltkartverket og professor Jacob Møller, Tromsø Museum for opplysninger om kvartærgeologiske forhold i undersøkelsesområdet.

Innhold

Referat.....	3
Abstract	3
Forord.....	4
1 Innledning.....	5
2 Metoder og materiale	5
2.1 Områdebeskrivelse.....	5
2.2 Datainnsamling og analyse.....	5
3 Resultater	6
3.1 Registreringer langs nedre alternativ Sørbotn- Fagernes.....	6
3.2 Registreringer langs øvre alternativ Sørbotn- Laukslett	7
4 Diskusjon.....	8
4.1 Vurdering av de forskjellige alternativene	8
4.2 Konsekvensark	10
5 Sammendrag.....	11
6 Summary.....	11
7 Litteratur	12

1 Innledning

NINA, Avd. for arktisk økologi, ble engasjert av Statens Vegvesen i forbindelse med planlagt utbygging av ny trasé på E8 igjennom Ramfjord på strekningen Sørbotn - Laukslett. Det er to hovedtraséer som er undersøkt, et nedre alternativ og et øvre alternativ. Det øvre alternativet er delt opp i flere underalternativer på strekningen fra Fagernes til Nordbotn og Laukslett. Det ble gjennomført undersøkelser i perioden 4-19. juni 1997, i tillegg ble det innhentet opplysninger fra Viltkartverket, Fylkesmannen i Troms.

2 Metoder og materiale

2.1 Områdebeskrivelse

Ramfjorden er en dypvannsfjord som er dannet av isbreer. Den ene breen kom ut Lavangsdalen og randavsetninger av denne ses langs den øvre traséen. På Ramfjordmoen finnes en større endemorene som er internasjonalt verneverdig (J. Møller, Tromsø Museum, pers. komm.) I Sørbotn og i Nordbotn er det en del leirbunnsfjære, de resterende fjærområdene langs nedre alternativ består ellers av steinfjære. Vegetasjonsbeltet mellom eksisterende E8 og fjæra mellom Sørbotn og Tømmernes er på mange plasser svært smal og består hovedsaklig av bjørkeskog, men med innslag av rogn, gråor og selje. Vegetasjonen langs øvre alternativ fra Sørbotn til vanntanken ved Fagernes består av høg bjørkeskog med innslag av seljekratt og gråor. Enkelte deler av denne strekningen er preget av beiting, men en finner også større strekninger av høy bonitet hvor undervegetasjonen domineres av strutseving og høgstauder. Videre fra Fagernes til Laukslett er vegetasjonen preget av bebyggelse, landbruk og større og mindre granplantefelt. Det er også en del bjørk i kantsonene mellom landbruksarealene /plantefeltene som skaper en fin mosaikkeffekt. Det understrekes at en eventuell positiv effekt av granplantingene for diversiteten opphører når grana passerer vokstklasse 3. Etter at denne størrelsesklassen er oppnådd er det svært få fugle- eller dyrearter som kan utnytte disse planterene til beiting eller som hekkeplasser.

2.2 Datainnsamling og analyse

Det er foretatt registreringer av dyre- og fuglelivet i planområdet i perioden 4-19. juni 1997. Det finnes også data innsamlet i planområdet i forbindelse med ringmerkingsvirksomhet og generell datainnsamling utført av forfatterne.

Det ble registrert relative tettheter av spurvefugl ved hjelp av en modifisert punkttakseringsmetode (Svalastog & Fremstad 1996, Kålås et al. 1995). For hver 200 meter langs transektene ble all syngende eller flygende fugl registrert inntil 100 meter fra punktet. Det ble registrert i 15 minutter på hvert punkt. Arter som opptrådte mer enn 100 meter unna ble tatt med for å fange opp arter som opptrer fåtallig og/eller har store territorier. Dette er gjerne arter som har vidtlydende sang eller annen adferd som enkelt oppdages (Svalastog & Fremstad 1996, Kålås et al. 1995).

For pattedyr ble det observert direkte sportegn som ekskrementer, beitemerker eller yngleplasser. Det er innhentet informasjon fra Viltkartverket, Fylkesmannen i Troms om trekk og helårsområder/yngeområder for elg.

3 Resultater

3.1 Registreringer langs nedre alternativ Sørbotn-Fagernes

Det er registrert 55 fuglearter i undersøkelsesområdet, hvorav 35 av disse artene er funnet hekkende eller har framvist adferd som tyder på hekking.

Tabell 1, Registrerte fuglearter langs nedre alternativ med tetthetsindekser

Symbol for tetthetsindeks;

- +++ Forekommer tallrikt
- ++ Forekommer regelmessig, men relativt fåtallig
- + Forekommer sporadisk og tilfeldig
- Forekommer sjelden eller tilfeldig
(< 3 observasjoner)
- H Påvist hekking
- h Sannsynlig hekking/ hekkeadferd
- t Observert på trekk
- ? Ukjent om de hekker

Art	Indeks	Art	Indeks
Stokkand	(+)+++ H	Tjeld	++ H
Krikkand	++	Vipe	?
Ærfugl	+++ H	Strandsnipe	+++ H
Siland	+++	Rødstilk	+++ H
Laksand	++ t	Storspove	?
Havørn	?	Småspove	++ ?
Fjellvåk	?	Ringdue	?
Hønsehauk	++ ?	Haukugle	?
Spurvehauk	++H	Jordugle	?
Jaktfalk	?	Rødnebbterne	?
Dvergfalk	++ H	Heipiplerke	++ H
Lirype	++ H	Skjærpiplerke	+ t
Storfugl	++ H	Linerle	+++ H
Orrfugl	+++ H	Stær	?
Gråmåse	+++ H	Skjære	+++ H
Svartbak	+++ H	Kråke	+++ H
Fiskemåse	+++ H	Ravn	+++ H
Sandlo	++ H	Fossefall	+++ H
Heilo	+++ t	Jernspurv	+++ H
Blåstrupe	+++ H	Bergirisk	+ ?
Rødvingetrost	+++ H	Grønnfink	++ H
Gråtrost	+++ H	Gråsisik	+++ H
Ringtrost	+ ?	Granmeis	+++ H
Løvsanger	+++ H	Kjøttmeis	+++ H
Svarthvit Fluesnapper	+++ H	Sivspurv	+++ H
Steinskvett	+ ?	Gulspurv	+ h
Gråspurv	+++ H	Snøspurv	+++ t
Bjørkefink	+++ H		

3.2 Registreringer langs øvre alternativ Sørbotn-Laukslett

Det er registrert 61 fuglearter i undersøkelsesområdet, hvorav 56 av disse artene er hekkende eller har framvist adferd som tyder på hekking.

Tabell 2, Registrerte fuglearter langs øvre alternativ med tetthetsindekser

Symbol for tetthetsindeks;

+++	Forekommer tallrikt
++	Forekommer regelmessig, men relativt fåtallig
+	Forekommer sporadisk og tilfeldig
-	Forekommer sjelden eller tilfeldig (< 3 observasjoner)
H	Påvist hekking
h	Sannsynlig hekking/ hekkeadferd
t	Observervert på trekk
?	Ukjent om de hekker

Art	Indeks	Art	Indeks
Stokkand	(+)++ H	Gransanger	++ H
Hønehauk	++ ?	Fuglekonge	++ H
Lirype	+++ H	Svarthvit Fluesnapper	+++ H
Storfugl	+++ H	Gråfluesnapper	+++ H
Orrfugl	+++ H	Trekryper	++ H
Fiskemåse	+++ H	Rødstjert	+++ H
Sandlo	++H	Buskskvett	+ (h)
Heilo	+ t	Blåstrupe	+++ H
Enkeltbekkasin	+++ H	Rødstrupe	+++ H
Rugde	++ h	Rødvingetrost	+++ H
Tjeld	+++ H	Måltrost	+++ H
Strandsnipe	+++ H	Gråtrost	+++ H
Rødstilk	+++ H	Ringtrost	+ h
Storspove	++ H	Svarttrost	++ h
Småspove	++ ?	Granmeis	+++ H
Gjøk	+++ h	Blåmeis	+ ?
Perleugle	++ H	Kjøttmeis	+++ H
Haukugle	++ H	Bokfink	+++ H
Jordugle	++ H	Bjørkefink	+++ H
Dvergspett	++ h	Dompap	+++ H
Tretåspett	+ h	Grønnefink	+++ H
Trepiplerke	+++ H	Grønnsisik	++ h
Heipiplerke	++ H	Bergirisk	+ h
Skjære	+++ H	Gråsisik	+++ H
Kråke	+++ H	Grankorsnebb	++ h
Ravn	+++ H	Korsnebb sp.	++ ?
Fossekall	+++ H	Sivspurv	+++ H
Jernspurv	+++ H	Gulspurv	+ h
Hagesanger	+++ H	Snøspurv	+++ t
Munk	++ h	Lappspurv	+ t
Løvsanger	+++ H		

4 Diskusjon

4.1 Vurdering av de forskjellige alternativene

Denne kommunedelplanen omfatter 2 separate alternativer på strekningen Sørbotn til Fagernes, nedre alternativ og øvre alternativ. I tillegg er det fem forskjellige alternativer til passasjen gjennom Nordbotn. Det er gjort vurderinger med hensyn til fugle- og dyrelivet langs fem forskjellige alternativer på strekningen Fagernes til Nordbotn/Laukslett. Disse fem alternativene skiller seg ikke nevneverdig negativt ut med hensyn til konsekvenser for naturmiljøet, da de stort sett er dominert av granplantefelt, jordbruksland og bebyggelse. De øverste alternativene i Nordbotn, må i den grad de innbefatter inngrep i endemorenen på Ramfjordmoen, vurderes geofaglig som svært negativt. Deler av denne morenen er allerede ødelagt på grunn av masseuttak.

Alternativ 0

Dette alternativet omfatter utbedringer av eksisterende E8 gjennom Ramfjord slik som den foreligger i dag. Ved utbedringer av denne traséen vil det, der det er bebyggelse, legges samleveg på den ene eller på begge sider av den forbedrede riksvegen. Det er få konflikter med dyre- og fugleliv i området som er preget av bebyggelse og en del jordbruksland. Ved Fagernes trekker elgen over E8 til Hanslarsanes på vestsiden av Ramfjord (Ø. Overrein, pers. komm.).

Alternativ 1

Dette alternativet følger fjæresonen fra Sørbotn til Nordbotn, og følger så eksisterende E8 til Laukslett. Dette alternativet vil ha betydelige konsekvenser for dyrelivet langs hele fjæresonen, i praksis vil det meste av fjærområdet fra Sørbotn til og med Fagernes bli ødelagt.

Fuglelivet i indre deler av fjorden (fra Sørbotn til og med Fagerelva) domineres av ærfugl, stokkand, fiskemåse og gråmåse. Alle disse artene hekker i området. Det var registrert lav tetthet av spurvefugl i denne del av traséen, men linerle, løvsanger, bjørkefink, gråtrost og rødvingetrost ble funnet hekkende. Fra Fagerelva til Fagernes er det en bredere sone med bjørkeskog med islett av gråor og selje langs bekkene. På denne strekningen var spurvefuglarter som gråtrost, rødvingetrost og bjørkefink registrert i relativt høye tettheter, andre arter som ble funnet mere uvanlig var skjærpiplerke, fossekall, jernspurv, ringtrost, blåstrupe, steinskvett, svarthvit fluesnapper, granmeis, gråspurv, bergirisk og sivspurv. Ved Tømmerneset ble det også funnet

rester av en røy, sannsynligvis var den drept av hønsehauk. Både lirype og orrfugl ble registrert i samme område, lirype hekker sannsynligvis i området.

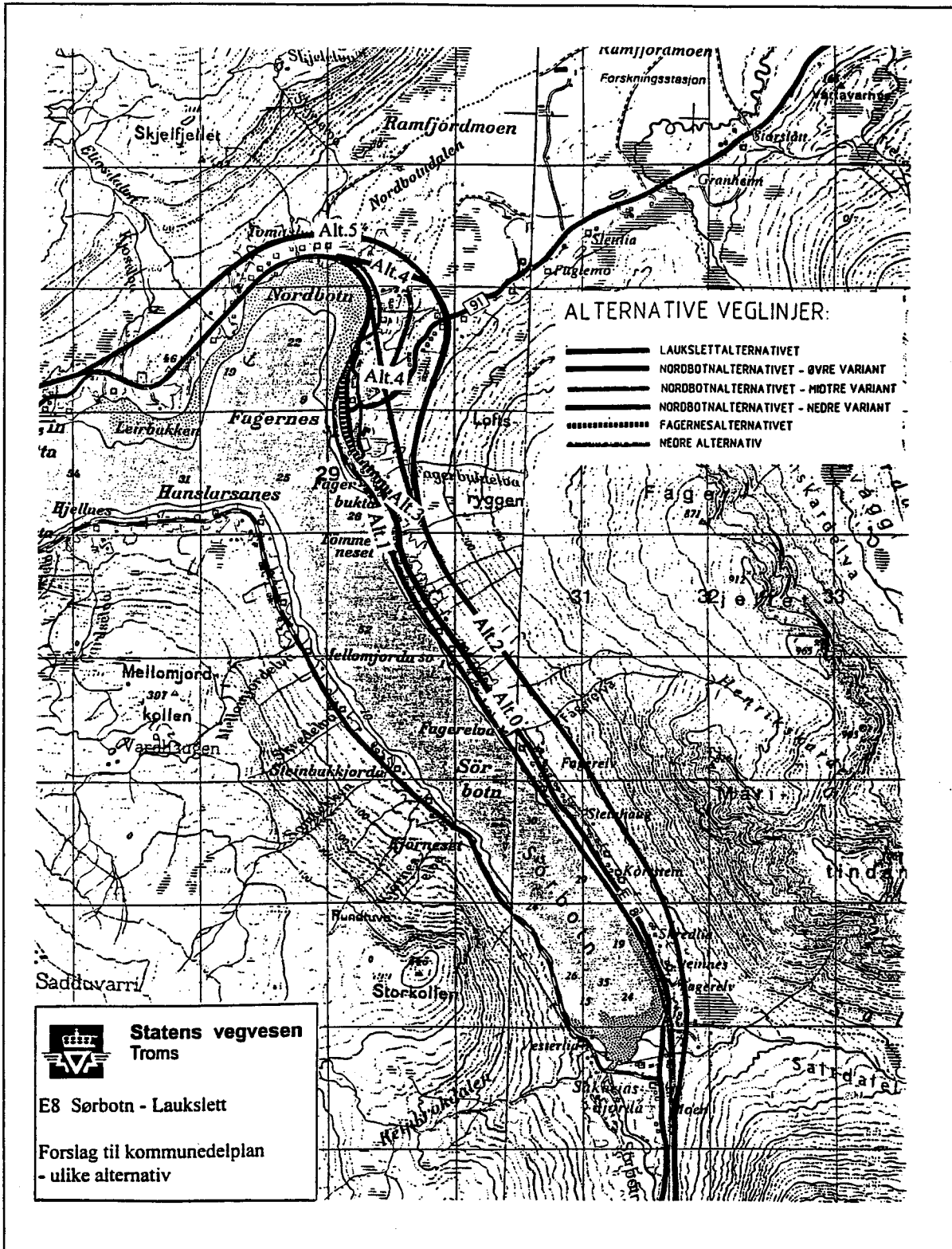
Vadefuglene tjeld, heilo, sandlo, småspove, rødstilk og strandsnipe ble registrert langs hele undersøkelsesområdet, tjeld og strandsnipe hekker spredt langs hele fjærområdet fra Sørbotn til Nordbotn. Det må påpekes at dyre- og fuglelivet er ikke spesielt tallrikt langs denne traséen. Det må nok foretas vurderinger med hensyn til ødeleggelse av muligheter for fritidsfiske og generell utfart i fjæra. Ramfjorden er et populært utfartssted for fritidsfiskere både sommer og vinter. Imidlertid vil vurderinger med hensyn til friluftslivet ikke inngå i denne rapporten.

Alternativ 2

Dette alternativet går parallelt med eksisterende E8 på oversiden bebyggelsen fra Sørbotn til Fagerbukta, herfra deler det seg inn i tre alternativer (Alt. 4-6) som vil bli behandlet separat.

Det ble funnet hekkende orrfugl i området, en røy ble registrert ved Skredlia og lirype forekommer spredt i hele områder. Det ble ikke registrert store tettheter av vadere, men rugde og enkeltbekkasin er regelmessige hekkefugler, mens storspove, småspove, sandlo og rødstilk forekom i lave tettheter. En enkelt stokkand ble funnet ved Steinnes, arten hekker regelmessig i området. En død orrfugl ved Fagerbuktelva var sannsynligvis drept av hønsehauk. Spurvehauk hekket i bjørk ved Mellomjorda i slutten av 80-tallet, og fjellvåk har tidligere hatt reir i et tre ved Fagerelva. Haukugle og perleugle hekker jevnlig i området i de år med høy tetthet av smågnagere.

I den rike sørvendte lia ble det funnet høye tettheter av sangere, bl.a. ble det registrert 279 løvsanger, 17 hagesanger, 3 munk og 7 gransanger. Det ble også registrert 47 jernspurv og 2 fossekall her. Av trostefuglene ble 3 rødstjert, 1 rødstrupe, 22 blåstrupe, 2 ringtrost, 1 svarttrost, 180 rødvingetrost, 9 måltrost og 311 gråtrost registrert. Det ble også registrert mindre mengder granmeis og kjøttmeis, mens av finkefuglene dominerte 152 bjørkefink, 43 gråsisik, 12 bokfink, 20 grønnefink, 2 bergirisk og 2 dompap. Det ble registrert 18 sivspurv, mens mer uvanlig var 3 korsnebb (uvisst hvilken art), 2 gråfluesnapper og fylkets første registrering av dvergfluesnapper. Området må betegnes som svært rikt på spurvefugl. Det ble registrert beitemerker av elg langs hele strekningen fra Sørbotn til Nordbotn. Ei ku med kalv ble registrert nedenfor Skredlia 19. juni. Det er elgtrekk langs hele lia, og elgen trekker over fjorden ved Fagernes (Ø. Overrein pers. komm.).

Figur 1, Kart over området. Fem vegalternativer, samt eksisterende veg, er vurdert med hensyn til naturmiljø. Se pkt. 4.1 ovenfor for nærmere beskrivelse av traséene.

Alternativ 3 Fagernesalternativet

Dette alternativet er en forlengelse av Alt. 2 ved Tømmerneset og blir så koblet til eksisterende E8 ved Fagerbukta. Det er registrert hekkende kråke, gråtrost og jernspurv i dette området. Det er registrert elgtrekk fra Fagernes til Hanslarsanes ved dette vegalternativet (Ø. Overrein, pers. komm.)

Alternativ 4 Nordbotnalternativet, øvre, nedre og midtre variant

Disse alternativene er en forlengelse av Alt. 2 og kobles på eksisterende E8 i Nordbotn. Alle alternativene går gjennom granplantefelt og landbruksområder i varierende grad av gjengroing, og må vurderes i seg selv å ha liten negativ konsekvens for dyre- og fuglelivet. Det var registrert tildels høye konsentrasjoner av hekkende gråtrost og rødvingetrost i plantefeltene. Endemorenen ved Ramfjordmoen er av høy geofaglig interesse og er nasjonalt verneverdig (J. Møller, pers. komm.).

Alternativ 5 Laukslettaalternativet

Dette alternativet er en forlengelse av Alt. 2 og krysser Rv. 91 ca. 1 km nordøst av Fagernes over Ramfjordmoen og fortsetter på oversiden bebyggelsen i Nordbotn til Laukslett. Området er preget av granplantefelt og landbruksområder i forskjellige stadier av gjengroing. Det ble funnet relativt høye konsentrasjoner av arter som kråke, gråtrost, rødvingetrost, løvsanger, svarthvit fluesnapper, jernspurv, blåstrupe, bjørkefink, grønnfink og gråsisik langs denne traséen. I tillegg ble mindre mengder måltrost, ringtrost, trepiplerke, heipiplerke, fossekall, rødstjert, granmeis, kjøttmeis, bokfink og sivpurv registrert. Fåtalig var også arter

som svarttrost, rødstrupe, dompap, bergirisk og gråfluesnapper. Det ble funnet hekkende lirype i traséen og orrfugl ble registrert spillende her. Det ble funnet hekkende jordugle i området i 1985 og 1988.

På grunn av granplantinger dannes det en kanteffekt, såkalte biotoner, som har positiv innvirkning på fuglelivet kun i en begrenset periode. Når grana vokser over hogstklasse 3 vil mye av denne plusseffekten forsvinne, og diversiteten vil igjen synke betydelig.

Endemorenen ved Ramfjordmoen er av høy geofaglig interesse og er nasjonalt verneverdig (J. Møller, pers. komm.). Da de kvartærgeologiske verdiene er av en slik karakter, burde det i sterkere grad vært utredet konsekvenser for virkninger på dette feltet.

4.2 Konsekvensark

En konsekvensanalyse er en systematisk vurdering av alle relevante fordeler og ulemper som nye vegger eller tiltak på eksisterende veg fører til, uavhengig av om fordelene eller ulempene kan prissettes (SVV 1995). Naturmiljø er en typisk «ikke-prissett konsekvens» sammen med kulturminner, friluftsliv, nærmiljø o.l. som bare kan måles i antall, areal og volum. Til hjelp med dette arbeidet har Statens Vegvesen utarbeidet Håndbok 140, «Konsekvensanalyse» hvor hver trasé eller strekning av denne traséen skal verdisettes og vurderes på en 9-delt skala. En slik vurdering er foretatt for hver av de seks vegalternativene fra Sørbotn- Laukslett ut fra hensyn til fauna og naturtype.

Tabell 1, Betydningssskala for naturmiljø, vår vurdering av 5 ulike alternativer. Alternativ 0 er eksisterende vegtrasé.

Alt.4, de tre Nordbotnalternativene vurderes under ett. Alt.5, vurderingen gjelder for både dyre- og fuglelivet og de geofaglige verdier i området

Grad av konsekvenser for naturmiljø i Ramfjord (Sørbotn- Laukslett)

Alternativ	Verdi	Omfang	Konsekvens	Tegn
0	Ingen endring	Ingen endring	Ingen neg.	0
1	Middels	Stort neg.	Middels neg.	--
2	Stor	Middels neg.	Stor neg.	---
3	Stor	Middels neg.	Middels neg.	--
4	Stor	Middels neg.	Middels neg.	--
5	Stor	Middels neg.	Stor neg.	---

5 Sammendrag

Det er registrert 61 fuglearter i det øvre undersøkelsesområdet i Ramfjord på strekningen Sørbotn- Laukslett, hvorav 56 arter er funnet hekkende. Området langs fjæresonen er relativt fattig på spurvefugl, men trostene som hekker på oversiden av eksisterende E8 bruker brakkområdene som beite. Det hekker jevnt bra med fiskemåse, tjeld og ærfugl i denne del av undersøkelsesområdet. Det ble funnet 55 fuglearter, hvor 35 ble funnet hekkende. Den rike bjørkeskogen på oversiden av eksisterende E8 innehar høye tettheter av varmekjære sangere, blant annet er hagesanger vanlig. Den sørlige arten dvergfluesnapper ble også registrert her for første gang i Troms Fylke.

Alt. 3 Sørbotn- Fagernes vurderes som svært rikt og er det alternativ som vil ha størst konsekvenser for naturmiljøet i Ramfjord. Traséen innehar høy diversitet av spurvefugler og orrfugl, lirype og gjøk hekker her. Av rovfuglene hekker spurvehauk og dvergfalk, og sannsynligvis rødlistearten hønsehauk. Traséen er yngle/helårsområde for elg.

Nordbotnalternativet øvre og Nordbotnalternativet midtre, kan ha stor negativ konsekvens for den nasjonalt verneverdige endemorenen på Ramfjordmoen. Den samme vurderingen gjelder også for Laukslettalternativet.

Det alternativ som vil ha minst konsekvenser for naturmiljøet er Alt.2, nedre alternativ. Dette alternativet vil derimot ha svært negative konsekvenser for estetikken, friluftslivet og den generelle utnyttelsen av fjorden for beboerne langs E8 på strekningen Sørbotn- Fagernes. Disse vurderingene ligger utenom mandatet i denne rapporten.

6 Summary

A 61 species of birds are registered in the upper section in Ramfjord, 56 of these are found breeding. The area along the shoreline is relatively poor in passerines, but the thrushes that are breeding on upper side of E8 are foraging in the fallow land in this area. A 55 species of birds are registered along the shoreline, and 35 were found breeding. The lush birchforest in the upper section contains high densities of warblers, among the commonly found species is Garden warbler. The registration of Redbreasted Flycatcher was the first finding in Troms County.

Alt. 3 Sørbotn to Fagernes is valued as very rich. It is the alternative which will have the greatest consequences for the environment in Ramfjord. The section contains high densities of passerines and Willow Grouse, Black Grouse and Cuckoo are breeding here. Sparrowhawk and Merlin are found breeding, and the Red-listed Goshawk is a possible breeder in the area.

«Nordbotnalternativet øvre» and «Nordbotnalternativet midtre» could have a major negative consequence for the national valued morene at Ramfjord. The same evaluation applies to the Laukslettalternativ.

The alternative which has least consequences for the animal- and birdlife is Alt. 2. This alternative will on the other hand have severe consequences for the aesthetics, the outdoor life and the general exploitation by the citizens along the shoreline. The evaluation of these items are not within the mandate in this report.

7 Litteratur

- Anonym 1996. Ny rødliste for truede fugler og pattedyr. Pressemelding fra Direktoratet for naturforvaltning 16.12.96.
- Fremstad, E., Korsmo, H., Storeid, S-E & Spidsø, T. 1992 konsekvenser for dyreliv og vegetasjon ved utbygging av ny E18 i nordre Vestfold.- NINA oppdrags-melding 167: 1-30.
- Fylkesmannen i Troms, Miljøvern avdelingen 1997, Utdrag fra Viltkartverket
- Kålås, J.A., Framstad, E., Pedersen H.C. & Strand, O. 1995 Terrestrisk naturovervåking, Fjellrev, hare smågnagere, fugl og næringskjedestudier i TOV-områdene, 1994. NINA Oppdragsmelding 367: 1-52.
- Miljøverndepartementet, 1996, Lov 4. august 1995 om endring i lov 14. juni 1985 kap VII-a konsekvensutredninger - Forskrift om konsekvensutredninger av 13. desember 1996.
- Statens Vegvesen 1995 Konsekvensanalyse , Handbok 140.
- Svalastog, D. & Fremstad, E. 1996. 5. Fugler og mindre pattedyr. I Erikstad, L. (red.): forsvarets relokalisering Gardermoen- Konsekvenser for natur, forurensning og avrenning. NINA oppdragsmelding 457: 40-49.

ISSN 0802-4103
ISBN 82-426-0862-8

501

**NINA
OPPDRAGS-
MELDING**

NINA Hovedkontor
Tungasletta 2
7005 TRONDHEIM
Telefon: 73 58 05 00
Telefax: 73 91 54 33

**NINA
Norsk institutt
for naturforskning**